

การสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2532-2535

นางสาว จีรวรา ฤษยากุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-133-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019017
117867207

CONSTRUCTION OF CAREER REALITY OF COMMUNICATION ARTS' STUDENTS

: CAREER IN MASS COMMUNICATION

YEAR 1989 - 1992

Miss Jirawara Usayakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Mass Communication

Graduate School

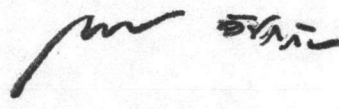
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-133-6

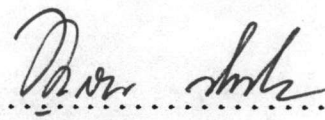
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2532 - 2535
 โดย นางสาวจิรวรา อุษยากุล
 ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอฟีร วงศ์บ้านดู่

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้แก่นักวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

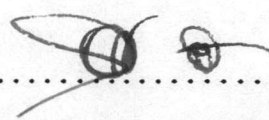

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรามย์)

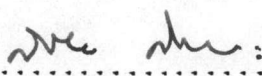
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวณู เรือน กิติวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอฟีร วงศ์บ้านดู่)

.....กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จิรวรา อุษยากุล : การสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2532-2535 (CONSTRUCTION OF CAREER REALITY OF COMMUNICATION ARTS' STUDENT : CAREER IN MASS COMMUNICATION YEAR 1989-1992) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.โอฬาร วงศ์บ้านดู่, 115 หน้า.
ISBN 974-583-133-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนในมุมมองของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ และลักษณะของกระบวนการสร้างภาพความเป็นจริงดังกล่าว

ระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษา คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และแนวคิดสำคัญที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดของการสร้างความเป็นจริงทางสังคม และการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยในการเลือกอาชีพ และแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพสื่อสารมวลชน ทั้งนี้ ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ลักษณะของภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชน ตามมุมมองของนิสิตในเบื้องต้นนั้น มีลักษณะเป็นอาชีพที่มีอิสระ ทำทายความสามารถ มีลักษณะงานที่สนุก สามารถทำประโยชน์แก่สังคม เป็นอาชีพของคนที่มีความสามารถมาก มีรายได้และค่าตอบแทนสูง มีโอกาสกว้างขวางในการทำงาน และเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมมากในขณะนี้

ภาพความเป็นจริงดังกล่าว เกิดจากการที่นิสิตใช้เกณฑ์ความเหมาะสมของบุคลิกภาพความต้องการทางจิตวิทยา ความต้องการทางกายภาพ ตลอดจนอิทธิพลของสภาพสังคมในปัจจุบัน เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพสื่อสารมวลชน แต่เมื่อนิสิตเกิดความตระหนักรู้ในภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนเพิ่มมากขึ้น ภายหลังจากที่ได้เข้ามาศึกษาในคณะนิเทศศาสตร์แล้ว จึงทำให้นิสิตพบว่า ภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนที่เกิดขึ้น มีลักษณะในรายละเอียดที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในแง่ที่สอดคล้องและในแง่ที่ขัดแย้งไปจากภาพเดิม แต่โดยส่วนใหญ่แล้วนิสิตจะมีลักษณะของภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนที่ชัดเจนมากขึ้น

สำหรับกระบวนการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพ พบว่าส่วนใหญ่จะเกิดจากการที่นิสิตได้รับรู้ภาพความเป็นจริงโดยผ่านตัวกลางต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อมวลชน นอกจากนี้ ยังเกิดจากการรับรู้ เนื่องจากการได้เข้าไปสัมผัสกับประสบการณ์โดยตรง เช่น การฝึกงาน และยังเกิดจากกระบวนการทางความคิดของตัวนิสิตเอง เนื่องจากการสะสม "คลังแห่งความรู้" ที่นิสิตได้รับจากการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C450452 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: THE CONSTRUCTION OF REALITY/CAREER IN MASS COMMUNICATION JIRAWARA
USAYAKUL : CONSTRUCTION OF CAREER REALITY OF COMMUNICATION ARTS '
STUDENTS : CAREER IN MASS COMMUNICATION YEAR 1989-1992. THESIS
ADVISOR : ASST. PROF. OLARN WONGBANDUE, 115 pp. ISBN 974-583-133-6

The objective of this research is to understand the characteristics of career realities in mass communication, from the view point of Communication Art's students and the aspects of the process on construction of career reality of Communication Art's students.

This research is conducted using qualitative research method and is based on concepts of the social construction of reality, the construction of career reality, the behavior and the motive of job's selection and concept of career in mass communication. The results of the research can be summarised as follows :

Characteristics of career realities in mass communication from the students' earlier point of view are career of highly independent, enchanting, joyful working, social contribution, career for the ability, high income earner and high return on investment, a career of great opportunities and now of acceptable popularity.

The above mentioned realities derived from student's related personality, psychological need, physiological need, including the powerful environmental changes in present society. All are the criteria in deciding to choose the mass communication career. While studying in the Faculty of Communication Arts, gaining additional aspects of career reality on mass communication, students acknowledged that most characteristics of the career realities in mass communication have been detailisation altered, in both agree and disagree formats from the previous. But, in majority, students to obtain clearly on the characteristics of career reality in mass communication.

The construction of career reality, in majority, students applied through various "medium", especially from the mass media. The reality of student's acknowledgement also derived from direct experience as, training and from gathering of student's own thinking process, fill into "the stock of knowledge" of which students have related from various factors.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อผู้คิด.....

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอบีอาร์ วงศ์บ้านดู่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ และทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจน รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิด และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมถึงอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการสื่อสารมวลชน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ครู-อาจารย์ ทุกท่านที่ได้กรุณาถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยในการศึกษาทุกระดับชั้นที่ผ่านมา จนกระทั่ง ผู้วิจัยได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท และขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ปรียญาโท ภาควิชาการสื่อสารมวลชน (ภาคนอกเวลาราชการ) และบุคคลอื่น ๆ ที่มีอาจเอ่ยนามได้หมดในที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณรุ่นน้องคณะนิเทศศาสตร์ที่น่ารักทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุด เห็นสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดา ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา คำแนะนำ และกำลังใจอันมีคุณค่าอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดจนบุคคลในครอบครัวทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจ และให้ความเอาใจใส่แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

จิรวรา อุษยากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
✓ ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาวิจัย.....	8
✓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
ข้อสันนิษฐานของการวิจัย.....	9
✓ นิยามศัพท์.....	10
✓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. ✓ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม.....	12
แนวคิดเรื่องการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกอาชีพ.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ.....	20

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในเลือกอาชีพ สื่อสารมวลชน.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพสื่อสารมวลชน.....	29
วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง.....	30
3. ระเบียบวิจัย.....	33
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การนำเสนอข้อมูล.....	38
4. ลักษณะของภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชน.....	40
อาชีพที่มีอิสระในการทำงาน.....	41
อาชีพที่ทำหายความสามารถ.....	41
อาชีพที่มีลักษณะงานที่สนุก.....	42
อาชีพที่สามารถทำประโยชน์แก่สังคม.....	46
อาชีพของคนที่เก่งและมีความสามารถมาก.....	47
อาชีพที่มีรายได้ / ค่าตอบแทนสูง.....	50
อาชีพที่มีโอกาสกว้างขวางในการทำงาน.....	51
อาชีพที่ได้รับความนิยมมาก.....	52
5. กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชน.....	71
ภาพความเป็นจริงที่นิสิตรับรู้โดยผ่านประสบการณ์ทางอ้อม.....	71
ภาพความเป็นจริงที่นิสิตรับรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง.....	87

บทที่	หน้า
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	104
ประวัติผู้เขียน.....	115